

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **D. P.**, zastoupený JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 10. 2023, č. j. OAM-866/ZA-ZA11-K12-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 3. 2024, č. j. 42 Az 2/2024-26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o rozsah povinnosti krajského soudu zohlednit skutečnost, kterou žadatel o udělení mezinárodní ochrany, jemuž podle svých tvrzení hrozí při návratu do Moldavské republiky pronásledování, uvedl teprve v žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra o neudělení mezinárodní ochrany. Povinnost provést „*úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky*“ má základ v čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který se s ohledem na jeho přímý účinek použije v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) je občanem Moldavské republiky. Dne 26. 6. 2023 požádal o udělení mezinárodní ochrany. Žádost odůvodnil tím, že si společně s jinou osobou vypůjčil částku 10 000 eur na podnikání, tato osoba však s penězi utekla. Přestože stěžovatel vrátil polovinu této částky, věřitel po něm požadoval i zaplacení zbylé části, kterou měl původně zaplatit druhý dlužník. V této souvislosti měl věřitel stěžovateli vyhrožovat zabitím.

[3] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím nevyhověl žádosti stěžovatele a neudělil mu mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14a a 14b zákona o azylu ani národní humanitární azyl podle § 14 tohoto zákona. V rozhodnutí upozornil na to, že stěžovatel požádal o udělení mezinárodní ochrany teprve poté, co bylo pravomocně rozhodnuto o jeho správním vyhoštění. V jeho výpovědích z jednotlivých řízení jsou zjevné rozpory. V řízení o správním vyhoštění tvrdil, že mu v Moldavsku žádné nebezpečí nehrozí a může se tam kdykoli vrátit. Tvrzení o dluhu a vyhrožování stěžovatel navíc nijak nedoložil. V Moldavsku se v této souvislosti neobrátil na policii nebo jiný státní orgán, ačkoli ze shromážděných podkladů o tamní situaci vyplývá, že měl k dispozici právní prostředky, jejichž prostřednictvím se mohl dovolat pomoci tamních státních orgánů. Žalovaný také upozornil na to, že stěžovatel na území České republiky již v minulosti opakovaně pobýval a nelegálně zde pracoval. Ve své žádosti netvrdil závažné okolnosti, které by mu bránily podat žádost o azyl neprodleně po vstupu na území České republiky.

[4] Krajský soud v Praze (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel teprve v žalobě uvedl novou skutečnost, že jeho věřitel je policistou, v důsledku čehož měl původně soukromoprávní spor přerůst v pravděpodobné pronásledování jeho osoby státem, a to z důvodu profesní solidarity policistů s agresorem. Při vypořádání této námitky krajský soud shrnul judikaturní východiska, jde-li o možnost zohlednění nových skutečností při jeho rozhodování. Upozornil, že stěžovatel ve správním řízení poukazoval pouze na kriminální minulost svého věřitele a na to, že má mnoho známých ve vězení. Tvrzení stěžovatele, že se v Moldavsku ani nepokusil obrátit na policii s žádostí o pomoc s ohledem na její „zkorumpovanost“, nebylo podloženo žádnou podstatnou úvahou o neschopnosti či neochotě tamní policie mu zajistit ochranu. Stěžovatel pobýval na území České republiky z ekonomických důvodů, aby si vydělal na svůj dluh. V subjektivním vnímání stěžovatele, že nemohl pracovat v Moldavsku a hmotně se tam zajistit způsobem, aby byl schopen splatit dluh, nelze spatřovat ani důvod pro udělení národního humanitárního azylu. Krajský soud proto nepřikládal novým tvrzením stěžovatele žádnou váhu a při přezkumu rozhodnutí žalovaného je nezohlednil, neboť je pokládal za nevěrohodná a nepravdivá.

[5] Závěrem krajský soud shrnul, že žalovaný opatřil dostatečné podklady, z nichž ověřil, že moldavská policie je schopna poskytnout občanům ochranu a že existují prostředky, jak se případně domoci nápravy chybných či absentujících postupů policie. Stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by mohl být ve své vlasti vystaven pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo že by mohl mít odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu). Rovněž netvrdil žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mu v Moldavsku hrozila vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. S obavami stěžovatele z možného jednání jeho věřitele se žalovaný v rozhodnutí adekvátně vypořádal.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[6] Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve

pokračování

znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Má za to, že napadený rozsudek vychází z nesprávného posouzení řešené právní otázky s tím, že závěry v něm uvedené neodpovídají provedenímu dokazování a jeho odůvodnění je zmatečné. Krajský soud posuzoval žalobu optikou úrovně ekonomické situace stěžovatele, aniž by vzal v úvahu úroveň spravedlnosti v jeho domovském státě. Pakliže moldavská policie straní věřiteli, nemá smysl, aby u ní stěžovatel hledal útočiště. Žalovaný nevedl řízení tak, aby zjistil skutečný stav věci. Odůvodnění jeho rozhodnutí obsahuje obecné hodnocení úrovně dodržování lidských práv v Moldavsku, aniž by zdůrazňovalo individuální stránku věci. Rozhodnutí žalovaného nerozptyluje obavy z toho, že moldavská policie bude v případě podnětu stěžovatele postupovat objektivně a spravedlivě a že z důvodu profesní solidarity nepřevzme pozici věřitele. Taktéž nenabízí závěr o tom, zda v Moldavsku existuje orgán vnitřní kontroly, který by – obdobně jako Generální inspekce bezpečnostních sborů v České republice – dohlížel na zákonnost postupu policie a při nezájmu policejního orgánu o ochranu stěžovatele by shledal takovéto jednání protiprávním.

[8] Žalovaný s kasační stížností nesouhlasí a trvá na tom, že se při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu nedopustil žádné nezákonnosti. Rovněž byly shromážděny dostatečné podklady pro zodpovědné rozhodnutí. Žalovaný se zabýval všemi tvrzeními stěžovatele a neshledal je podstatnými z hlediska azylového řízení. Ve zbytku odkázal na své vyjádření k žalobě, které reagovalo na obdobné námitky stěžovatele. Plně se ztotožnil se závěry krajského soudu. Kasační stížnost by měla být jako nedůvodná zamítnuta.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“ nebo „kasační soud“) shledal, že kasační stížnost je přípustná, byla podána oprávněným navrhovatelem, včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem.

[10] Kasační stížnost je však nepřijatelná.

[11] Vzhledem k tomu, že o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.), se kasační soud zabýval přijatelností kasační stížnosti. Kasační stížnost, která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná. Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy kasační soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

[12] Nejvyšší správní soud posoudil přijatelnost kasační stížnosti podle shora uvedených kritérií. I když stěžovatel uvedl tři zákonné důvody kasační stížnosti, jeho námitky se týkají výlučně právní otázky, zda krajský soud měl přihlídnout k tvrzení stěžovatele uplatněnému teprve v žalobě, že jeho věřitel byl policista. Tato skutečnost měla znemožnit účinnou ochranu práv stěžovatele moldavskou policií s ohledem na profesní solidaritu.

[13] Krajský soud správně uvedl, že povinnost přihlídnout k takovéto skutečnosti může vyplývat přímo z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, který má s ohledem na to, že nebyl včas transponován do českého právního řádu, přímý účinek. Ten však nemění nic na tom, že je povinností žadatele o mezinárodní ochranu *„uvést v řízení před správním orgánem všechny skutečnosti, které jsou mu známy a které mohou být relevantní z hlediska možného udělení mezinárodní ochrany, a dát příležitost správnímu orgánu, aby o takto přednesených důvodech jeho žádosti kvalifikovaně rozhodl. [...] Neuvedl-li stěžovatel v řízení před správním orgánem posuzujícím jeho žádost všechny relevantní skutečnosti, neumožnil mu je kvalifikovaně posoudit a učinit součástí rozhodnutí, musí nést riziko v podobě zamítavého rozhodnutí.“* Povinnost určenou čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice *„nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržitého vyličení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů“* [rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, body 25 a 26; též nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, kterým byla zamítnuta ústavní stížnost proti tomuto rozsudku]. Tato východiska se uplatní i v posuzované věci, v níž Nejvyšší správní soud nespatřuje žádnou právní otázku, která by v dosavadní judikatuře nebyla řešena, nebo by byla řešena rozdílně, případně by do budoucna vyžadovala odlišné právní posouzení. Žádná takováto právní otázka není spojena ani s posouzením původně uváděných důvodů žádosti o mezinárodní ochranu, které se omezovaly na tvrzené vyhrožování věřitele, a to bez ozřejmění toho, co bránilo stěžovateli domoci se ochrany před tímto jednáním u příslušných státních orgánů.

[14] Přijatelnost kasační stížnosti nelze odvíjet ani od žádného jiného tvrzeného pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud nepochybil, považoval-li za nevěrohodná tvrzení stěžovatele, že jeho věřitel je policistou. Toto tvrzení nemělo základ v provedeném dokazování a bylo v rozporu s předcházejícími výpověďmi, které stěžovatel učinil v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany i v dřívějším řízení o správním vyhoštění.

[15] Nelze přisvědčit námitce stěžovatele, že závěry krajského soudu jsou v rozporu s provedeným dokazováním. Rovněž nelze považovat odůvodnění napadeného rozsudku za zmatečné, natožpak nepřezkoumatelné, neboť jsou z něj patrné veškeré rozhodné skutečnosti, na nichž krajský soud založil své rozhodnutí (k pojmu nepřezkoumatelnosti postačí stručně poukázat na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008-136, č. 1795/2009 Sb. NSS). Ani tato stěžovatelem tvrzená pochybení proto nemohla založit přijatelnost kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[16] Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly náklady nad rámec úřední činnosti. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. června 2024

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu